

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora „o Sporočilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu in Evropskemu ekonomskemu in socialnemu odboru: Upoštevanje okoljskih vidikov pri evropski standardizaciji“

COM(2004) 130 final

(2005/C 74/11)

Komisija je 25. februarja 2004 sklenila, da se bo v skladu z 262. členom Pogodbe o ustanovitvi Evropske Skupnosti posvetovala z Evropskim ekonomsko-socialnim odborom o naslednjem predlogu:

Strokovna skupina Kmetijstvo, razvoj podeželja, okolje, ki je morala pripraviti delo Odbora na tem področju, je sprejela svoje mnenje 6. julija 2004. Poročevalec je bil g. **PEZZINI**.

Na 411. plenarnem zasedanju (seja z dne 15. septembra 2004) je Evropski ekonomsko-socialni odbor soglasno sprejel naslednje mnenje:

1. Uvodni del

1.1 Vprašanje upoštevanja okoljskih vidikov pri evropski standardizaciji spada k prednostnim nalogam, ki jih je Komisija predvidela v Strategiji Evropske unije o trajnostnem razvoju ⁽¹⁾, sestavljeni leta 2001. Novembra 2001 je dobil Odbor priložnost izraziti svoje mnenje ⁽²⁾ o tem. Cilj navedene strategije je vzpostavitev uravnoteženega razmerja med ekonomskimi, socialnimi in okoljskimi vidiki ter močnejše vključevanje okoljskih zahtev v preostalo politiko Skupnosti, načelno predvidene v Pogodbi o Evropski uniji ⁽³⁾. V šestem okoljskem akcijskem programu Skupnosti ⁽⁴⁾ je v tej zvezi poudarjeno, da je treba pri tehnični standardizaciji upoštevati okoljske zahteve.

1.2 Tehnična standardizacija lahko poleg tega bistveno pripomore k uresničevanju povsem integriranega notranjega trga ob upoštevanju ekološko sprejemljivega napredka. Tako bo mogoče cilj, da EU do leta 2010 postane najbolj konkurenčni gospodarski prostor na svetu, uskladiti z ustvarjanjem trajnostnega gospodarstva, ki bo poskrbelo za več in boljša delovna mesta v razširjeni ter ekonomsko in socialno vse bolj združeni Evropi. To je izrecni cilj Lizbonske strategije, ki so jo predsedniki držav in vlad EU sprejeli leta 2000.

1.3 Po drugi strani predstavlja tehnična standardizacija, ki temelji na načelu prostovoljnega soglasja med vsemi udeleženci, bistveno prvirno za uresničevanje zadevne politike EU, predvsem pa politike integriranih proizvodov. V politiki integriranih proizvodov, o kateri je Odbor že večkrat podal svoje mnenje ⁽⁵⁾, velja standardizacija kot možni instrument za zmanjševanje vpliva izdelkov in storitev na okolje.

1.4 Svet o standardizaciji z dne 1. marca 2002 je podprl smotrnost usklajenih standardov na področjih, za katera zdaj velja „novi osnutek“, poudaril pomen učinkovite udeležbe vseh interesnih skupin pri standardizaciji in pozdravil namen Komisije, da bi izdelala dokument na temo standardizacije in varstva okolja.

1.5 Neposredno po tem zasedanju Sveta je Komisija v delovnem dokumentu o „Vlogi standardizacije pri podpori evropske zakonodaje in politike Skupnosti“ določila vrsto pomembnih točk, kamor med drugimi štejejo tudi te:

1.5.1 močnejša uporaba evropske standardizacije v politiki in zakonodaji Evropske unije, s čimer bi v skladu z družbenimi in podjetniškimi potrebami podprli širitev tehnične standardizacije na nova področja, kot so storitve, obdelava podatkov in telekomunikacija, promet, zaščita potrošnikov in varstvo okolja;

1.5.2 krepitev zavesti pri predstavnikih podjetništva in drugih udeležencih o tem, da standardizacija poslovnega sveta prinaša velike prednosti; z ozirom na to je mogoče sprejeti predvsem ukrepe, ki omogočajo močnejšo in manj zapleteno sodelovanje teh skupin, predvsem predstavnikov majhnih in srednje velikih podjetij, pri določanju standardov;

1.5.3 revizija pravnih okvirnih pogojev standardizacije z namenom močnejše integracije najnovejših razvojnih dosežkov in izzivov na področju evropskih tehničnih standardov ter zaradi težnje k poenostavitvi pravnih predpisov in „boljše zakonodaje“ ⁽⁶⁾ v skladu z osnovnimi usmeritvami industrijske politike v razširjeni Evropi ⁽⁷⁾ in prednostnimi nalogami Strategije notranjega trga za obdobje od 2003 do 2006 ⁽⁸⁾;

⁽¹⁾ KOM(2001) 264 končna verzija

⁽²⁾ KOM(2001) 264 končna verzija

⁽³⁾ Pogodba o ES, 2. in 6. člen (konsolidirana verzija).

⁽⁴⁾ Sklep št. 1600/2002/ES z dne 22.7.2002.

⁽⁵⁾ Mnenje Ekonomskega in socialnega odbora o „Zeleni knjigi o politiki integriranih proizvodov“ (UL C 260 z dne 17.9.2001) in Mnenje ESO št. 1598/2003 z dne 10.12.2003 o Sporočilu „Politika integriranih proizvodov – Pridelava po pristopu ekološkega življenjskega ciklusa“.

⁽⁶⁾ Sporočilo Komisije KOM(2002) 278 končna verzija

⁽⁷⁾ Sporočilo „Industrijska politika v razširjeni Evropi“, KOM(2002) 714.

⁽⁸⁾ Sporočilo „Strategija notranjega trga – Prednostne naloge 2003-2006“, KOM(2003) 238.

1.5.4 izdelava trdnega in pravno utemeljenega finančnega okvirja, ki bi podprl evropsko standardizacijo, zagotavljal sofinanciranje evropskega standardiziranja in evropske infrastrukture s strani Komisije in držav članic ter okrepljeno sodelovanje Evropskega odbora za standardizacijo, Evropskega odbora za standardizacijo v elektrotehniko in Evropskega instituta za telekomunikacijske standarde;

1.5.5 podpora evropskih organizacij za standardizacijo v smislu večje učinkovitosti pri določanju tehničnih standardov in pospeševanje izdelave in uporabe mednarodnih standardov zaradi boljšega dostopa do mednarodnih trgov in svetovne trgovine, v izogib nepotrebnim trgovinskim oviram ter z namenom zagotavljanja globalne razsežnosti standardizacije.

1.5.6 Izgrajevanje evropske kulture standardizacije na tehničnem področju je poleg tega bistvena predpostavka za učinkovito in uravnoteženo delovanje notranjega trga EU s 25-timi članicami. Predvsem na okoljskem področju je treba zato sprejeti ukrepe za usposabljanje strokovnjakov in izdelavo ter uporabo primernih bank podatkov, da bodo okoljski vidiki upoštevani v evropskem sistemu standardizacije in bodo nove države članice s sodelovanjem svojih organizacij za standardizacijo docela vključene v ta proces. Glede na strukturo in velikost podjetij v teh državah se zdi Odboru nujno potrebno s konkretnimi ukrepi podpreti polno vključitev majhnih in srednje velikih podjetij iz celotne razširjene EU v dejavnosti standardiziranja ter uporabo obstoječih evropskih standardov.

1.6 Evropski sistem tehnične standardizacije, ki pri izdelavi novih standardov temelji na načelu soglasja vseh udeležencev in na prostovoljnem prevzemu izdelanih standardov, se je izkazal kot zelo zmogljiv in je tako učinkovit ter prilagodljiv, da je omogočil izdelavo vse več standardov. Skupno število evropskih standardov je tako v letu 2003 doseglo občudovanja vredno število pribl. 13.500 standardov, kar je izjemno ugodno vplivalo na gospodarstvo. Dejansko so se znižali stroški poslovnih transakcij, poenostavili sta se trgovina in menjava, konkurenčnost je narasla, inovativnost pa se je okrepila. Še en pomemben vidik standardizacije je odprava trgovinskih ovir na notranjem trgu in v mnogih primerih tudi že na svetovnem trgu.

1.7 Teh uspešnih vidikov po mnenju Odbora ni treba le v celoti ohraniti, temveč celo okrepiti, kot je že bilo poudarjeno v sklepu Sveta o standardizaciji marca 2002. Upoštevanje ekonomskih, socialnih in okoljskih vidikov pri standardizaciji je sicer zaželeno, vendar po mnenju Odbora nikakor ne sme okrniti bistva in glavnih značilnosti standardizacije, ki mora

ostati neodvisni, prostovoljni in sporazumni postopek. Šele prek teh značilnosti je namreč standardizacija postala uspešen instrument na nacionalni in mednarodni ravni.

2. Povzetek bistvenih prvin Sporočila

2.1 Bistvene **cilje** Sporočila Komisije lahko strnemo v:

- ozaveščanje javnosti o tem, da je treba pri prostovoljnem procesu evropske standardizacije, katerega nosilci so zainteresirane strani, upoštevati okoljske vidike;
- vodenje pogovorov z interesnimi skupinami iz skupnosti za standardizacijo o konkretnih ukrepih takšne vsebine: 1) ukrepi usposabljanja in ozaveščanja; 2) organizirano in vse podpore deležno sodelovanje vseh interesnih skupin pri standardizaciji; 3) sistematična uporaba instrumentov, razvitih v prid upoštevanju ekoloških preudarkov pri standardizaciji, in 4) nova opredelitev (s strani Komisije) okvirnih pogojev za evropske mandate, za posebne mandate za podporo ekoloških ukrepov in za posebne standarde za ekološke vidike izdelkov;
- ocenjevanje in stalno preverjanje, ali se ekološki vidiki upoštevajo pri evropski standardizaciji v luči napredka, doseženega na štirih zgoraj navedenih področjih.

2.2 Komisija načrtuje naslednje ukrepe za doseg te ciljev:

- **Na ravni interesnih skupin:** predlogi za ukrepe ozaveščanja; izmenjava preverjenih postopkov na področju usposabljanja in ozaveščanja; upoštevanje mnenja udeležencev pri formulaciji mandatorov; določanje prednostnih nalog pri ukrepih za vključevanje okoljskih vidikov v evropsko standardizacijo; razvoj kazalcev stopnje vključevanja ekoloških zahtev v standarde; ugotavljanje in usklajevanje ekoloških vprašanj standardizacije, s katerimi se ukvarjajo evropske organizacije za standardizacijo; podpora EU evropskim interesnim skupinam, ki izvajajo te ukrepe; redno poročanje o uporabi različnih razpoložljivih instrumentov za vključevanje ekoloških zahtev v standarde;
- **Na ravni držav članic in še zlasti novih pristopnic:** ukrepi za pospeševanje usposabljanja in ozaveščanja; zagotavljanje zbiranja in širjenja podatkov s strani posameznih organizacij za standardizacijo; podpora in pomoč za vse udeležence, še zlasti za predstavnike civilne družbe in javne ustanove, dejavne na področju varstva okolja, zato da bi bile polno vključene v proces standardizacije; poročanje o izvedenih ukrepih podpore z namenom spodbujanja izmenjave izkušenj in preverjenih praks;

— **Na ravni Skupnosti:** Uvedba skupnih ukrepov finančne vrste za spodbujanje dejavnosti ozaveščanja in usposabljanja, ki jih izvajajo evropske organizacije za standardizacijo; stalno opazovanje dejanskega stanja v zvezi z izvedenimi ukrepi usposabljanja in ozaveščanja; vključevanje okoljskih vidikov pri izdelavi mandatov, po potrebi na podlagi mnenja udeležencev; podpiranje interesnih skupin na evropski ravni pri poizvedbi in usklajevanju ekoloških vprašanj evropske standardizacije; redno sestajanje v prid izmenjavam izkušenj in preverjenih postopkov ter dogovorov o ekološko posebej pomembnih kazalcev za ocenjevanje napredka pri evropski standardizaciji; uvedba sistema stalnega ocenjevanja napredka na navedenih področjih, pri čemer je treba postopek ocenjevanja preveriti vsaj enkrat na leto skupaj z interesnimi skupinami.

3. Splošne opombe

3.1 Odbor pozdravlja to pobudo Komisije za **temeljito preverjanje možnosti, priložnosti in oblik** vključevanja pomembnih vidikov varstva okolja in trajnostne uporabe naravnih virov in surovin pri izdelavi, proizvodnji, prodaji, vzdrževanju in odstranjevanju izdelkov v postopke izdelave evropskih tehničnih standardov. Ti okoljski vidiki zajemajo tudi področja kakovosti in varnosti izdelkov, postopkov in storitev ter razumno, učinkovito in okolju prijazno koriščenje energije na učinkovitem, uravnoteženem in konkurenčno usmerjenem notranjem trgu.

3.2 Odbor v tej zvezi pripisuje velik pomen oblikovanju **lastne evropske standardne kulture na tehničnem področju**, ki bo omogočala učinkovito in uravnoteženo delovanje notranjega trga v **EU s 25-timi članicami**. Predvsem na področju varstva okolja je treba sprejeti ukrepe za usposabljanje strokovnjakov kot tudi za izdelavo in uporabo primernih bank podatkov, ki bodo omogočale preverjanje možnosti in priložnosti za upoštevanje okoljskih vidikov v evropskem sistemu standardizacije tudi upoštevaje nove države članice.

3.3 V vsakem primeru je po mnenju Odbora nujno potrebno, da se prostovoljnost in značilnosti, kot so soglasje, odprtost in preglednost postopkov, ki jih nosijo zainteresirane strani **kot uspešne prvine tehnične standardizacije na evropski ravni na podlagi novega osnutka** ne bodo ostale le neokrnjene, temveč se bodo ob upoštevanju socialno ekonomskih in ekoloških vidikov še okrepile.

3.3.1 Odbor opozarja na to, da **v tem trenutku že obstajajo številni evropski tehnični standardi, ki se ali nanašajo neposredno na varstvo okolja**, ali upoštevajo okoljske vidike. V tej zvezi izrecno opozarja na standarde o bistvenih vidikih življenjskega ciklusa izdelkov in na standardizirane merilne in testne postopke, a tudi na tehnične standarde o okoljskih tehnologijah in ravnanja z okoljem, kot npr. sistem ravnanja z okoljem EMAS, ki temelji na standardu EN/ISO vrste 14001.

3.3.2 Odbor poleg tega z zadovoljstvom opozarja na to, da imajo evropske organizacije za standardizacijo **primeren instrumentarij za optimalno vključevanje okoljskih vidikov** v izdelavo tehničnih standardov. Primeri za to so IEC-vodič 109 ⁽¹⁾ na področju tehničnih standardov za elektrotehnične in elektronske izdelke, ki so ga uspešno uvedli leta 1995 in šele pred kratkim revidirali, leta 2002 potrjeni standard ISO/TR 14062 ⁽²⁾ na področju razvoja izdelkov in več kot 100 „Emissions and immunity quality standards“ (Kakovostni standardi za oddajanje in odpornost) Evropskega inštituta za telekomunikacijske standarde/Evropskega odbora za standardizacijo v elektrotehniko kot tudi kodeks ravnanja ISO/64, pobudo zanj je dala Služba za varstvo okolja (Environment Help Desk) Evropskega odbora za standardizacijo.

3.4 Po prepričanju Odbora zgornje navedbe potrjujejo, da je mogoče cilj učinkovitejšega prepleta okoljskih vidikov s procesom tehnične standardizacije še posebej pri majhnih in srednje velikih podjetjih lažje uresničiti z bolj prilagodljivimi smernicami ravnanja in tehničnimi protokoli ter s tečaji za usposabljanje in priročniki, ki posredujejo znanje in že na stopnji razvoja novih izdelkov, proizvodnih postopkov in storitev ozaveščajo o okoljskih vprašanjih. Kot je EESO ponovno predlagal v svojem mnenju ⁽³⁾, se lahko v ta namen uporablja poenostavljene postopke ali higienske ter varnostne predpise za mala podjetja, ki jih je uvedel sistem EMAS.

3.5 Odbor izrecno poudarja, da je treba **pri tem preprečevati oviranje ali upočasnitev procesa standardizacije. Tudi višji stroški in upravni izdatki** niso združljivi z načeli Skupnosti o poenostavitvi standardov. V tej zvezi se Odbor povsem in docela strinja s sklepom Sveta „Standardizacija“ z dne 1. marca 2002, namreč z „mnenjem, da preživetje skupnega sistema standardizacije v Evropi spričo hitro spreminjajočega se evropskega in mednarodnega okolja in spričo spreminjanja običajnih virov dohodkov še zdaleč ni zagotovljeno“ ⁽⁴⁾. Odbor je mnenja, da je treba oblikovati privlačnejšo in koristnejšo standardizacijo za podjetja in strokovnjake, saj so prav oni tehnično in strokovno pristojni za boljše vključevanje okoljskih vidikov v razvoj izdelkov po sprejemljivih stroških.

3.6 Obstoječe mehanizme je treba razvijati naprej v smislu optimalne storilnosti podjetij, pri čemer velja, da je treba izboljšati **strokovno znanje o varstvu okolja vseh udeležencev** in že od samega začetka procesa standardizacije zagotoviti **dejavno udeležbo** vseh, ki jih to zadeva. Poleg tehničnih, ekonomskih in socialnih vidikov je treba upoštevati tudi vprašanja zdravstvenega varstva, varnosti in zadovoljstva strank. Predvsem v zadnjih letih so zmanjševanje in racionalizacija porabe naravnih virov in energije, zmanjševanje odpadkov in emisij, predvsem pa **kakovost** postopka izdelave prostovoljnih standardov v smislu njihovega preprostega uveljavljanja na mednarodni ravni stopili v središče pozornosti.

⁽¹⁾ IEC-Vodič 109 o „Okoljski vidiki – vključevanje v standarde elektrotehničnih izdelkov“.

⁽²⁾ ISO/TR 14062 O „Environmental Management – Integrating environmental aspects into product design and development“.

⁽³⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora CES 560/1999, z dne 29. maja 1999 (UL C 209, z dne 22. julija 1999).

⁽⁴⁾ UL C 66 z dne 15.3.2002.

3.7 Po mnenju Odbora in spričo sedanjega demokratičnega procesa, ki v veliki meri temelji na strukturah posameznih držav, bi bilo smotno **prepustiti vprašanje, kako vključevati okoljske vidike v standardizacijo, zadevnim (interesnim skupinam)**, s čimer bi se izognili pristopu po načelu odločanja z vrha.

3.8 Odbor je mnenja, da postopek izdelave tehničnih standardov ne sme prehitovati potrebnih **sprememb v kulturi** in mentaliteti posameznih panog, ki se morajo zavedati svoje odgovornosti za trajnostni razvoj. **Poseben pomen ima pri tem naloga Komisije, ki naj bi prispevala k ozaveščanju in z razširjanjem strokovnega znanja in preizkušenih praks uvedla kulturne spremembe.**

3.9 Visoka kakovost prostovoljnih tehničnih standardov je bistvena prvina njihove **presežne vrednosti na evropski ravni** in jo je mogoče po mnenju Odbora zagotoviti le z aktivno udeležbo vseh interesnih skupin v procesu standardizacije, to pomeni, z udeležbo panožnih predstavnikov ter predstavnikov majhnih in srednje velikih podjetij, delojemalcev, potrošnikov in nevladnih organizacij. Visoko število udeležencev je jamstvo za **harmonično razmerje med zahtevami proizvodnje, zdravstvenega varstva, varnosti in varstva okolja.**

3.10 Upošteva **načelo subsidiarnosti** bi morala ta udeležba **v prvi vrsti** potekati **na ravni posameznih držav**, kar še posebej velja za nove države članice. Aktivno in strokovno udeležbo bi bilo treba zagotoviti ne le **nevladnim organizacijam**, temveč tudi in **predvsem majhnim in srednje velikim podjetjem**; predvsem pristop majhnih in srednje velikih podjetij k procesu standardizacije je treba **glede na njihovo strukturo in velikost** trajno izboljšati. V tej zvezi se je treba spomniti, da bi bilo treba okrepiti in močnejše angažirati **evropske ustanove, kot je NORMAPME, ustanovljene posebej za majhna in srednje velika podjetja.**

3.11 Odbor poudarja potrebo po ukrepih EU za podporo usposabljanja (**capacity building**), ki bi ga organizacije za standardizacijo in nevladne organizacije izvajale **v novih državah članicah, kot tudi projektov** za usposabljanje strokovnjakov in hitro izdelavo **interoperabilne in decentralizirane mreže bank podatkov, ki bo končnim uporabnikom čimbolj dostopna.** Gre predvsem za zagotavljanje stalnega in boljšega dostopa do podatkov in zavestno udeležbo vseh podjetij v procesu standardizacije.

3.12 Glede določitve **prednostnih nalog** pri dejavnostih standardizacije je Odbor mnenja, da je treba le-te še naprej določati **v sporazumnem in prostovoljnem postopku, v katerega bodo vključene vse interesne skupine.** Izogibati se je treba zgolj politično motiviranim prednostnim nalogam, ki zanemarjajo posebnosti izdelkov in njihovih proizvajalcev.

3.13 Glede uporabe zavezujočih mandатов s strani Komisije v okviru „novega osnutka“ Odbor zastopa mnenje, da **uporabe**

okoljskih tehničnih standardov ne bi smeli podpirati z odločitvami od zgoraj, ampak bi morala temeljiti na **široki sprejemljivosti ekološko sprejemljivih izdelkov in na povpraševanju na trgu.**

3.14 Odbor je prepričan, da so dobro opredeljeni mandati v teku uresničevanja novega osnutka prispevali k uspehu notranjega trga, vendar tega uspeha ne bi smeli izničiti z vnašanjem težavnih postopkov odločanja politične vrste v organizacije tehnične standardizacije.

3.15 **Uresničevanje evropskih tehničnih standardov na mednarodni ravni** ima po mnenju Odbora ob zagotovitvi polne prisotnosti na trgu in konkurenčnosti naših izdelkov na svetovnem trgu bistven pomen. Zahvaljujoč Dresdenskemu in Dunajskemu sporazumu je trenutno več kot 83 odstotkov standardov Evropskega odbora za standardizacijo v elektrotehniki in približno 40 odstotkov standardov Evropskega odbora za standardizacijo izpeljanih neposredno iz standardov mednarodnih organizacij za standardiziranje Mednarodne organizacije za standardiziranje (ISO), Mednarodne elektrotehniške komisije (IEC) in Mednarodne unije za telekomunikacijo (ITU). Po mnenju odbora je treba **preprečiti, da bi zahteve standardizacije na okoljskem področju razumeli kot trgovinske ovire v smislu Sporazuma TBT Svetovne trgovinske organizacije**, ali bi postale za evropska podjetja konkurenčne slabosti na svetovnem trgu. V tem pogledu je potreben aktiven nastop tako v Transatlantskem dialogu (TABD) kot tudi v dialogu z Japonsko (EJBD) in Mercosurjem (MEBF), da ne bi dodatno povečali obstoječega prepada med evropskimi in mednarodnimi standardi.

4. Posebne opombe

4.1 Udeležba: Treba je preprečiti, da bi se postopek sprejemanja in spreminjanja standardov, ki že zdaj v povprečju traja tri do pet let, zaradi širše udeležbe še bolj zavlekel. **Pri tem je treba v celoti upoštevati načelo subsidiarnosti. Na nacionalni ravni** je treba zagotavljati udeležbo vseh interesnih skupin, zlasti podjetnikov in delojemalcev, medtem ko bi morali **na evropski ravni** predstavniki nacionalnih odborov za standardizacijo predložiti svoja že vnaprej usklajena mnenja. Na tej ravni je treba zagotoviti tudi udeležbo predstavnikov evropskih zvez majhnih in srednje velikih podjetij in zadevnih nevladnih organizacij, pri čemer bi bilo treba tudi v tem primeru predložiti mnenja, ki bi jih posamezne organizacije uskladile že vnaprej.

4.2 Sodelovanje: Odbor pripisuje poseben pomen **organizirani izmenjavi strokovnega znanja ter razvoja prostovoljnih kodeksov ravnanja in preverjenih praks.** Pri tem pa bi bilo treba uporabljati že obstoječe instrumente (prim. t. 3.3.3), ki bi jih veljalo okrepiti in dopolniti še zlasti v zvezi z novimi državami članicami.

4.2.1 Kultura: Prednostni cilj podjetij in zvez, zlasti majhnih in srednje velikih podjetij, kot tudi organizacij delojemalcev in interesnih skupin je **izgrajevanje evropske kulture standardizacije na tehničnem področju**, ki bi obsegala tudi socialno ekonomske in ekološke vidike. Potrošniške in okoljske organizacije potrebujejo tako na nacionalni kot tudi na evropski ravni ustrezno finančno podporo, da bi lahko izboljšale svoje znanje na področju tehnične standardizacije in zagotavljale kvalificirano in kompetentno zastopanje.

4.3 Financiranje: **Potreba po večletnih proračunskih postavkah na nacionalni in skupnostni ravni za ukrepe usposabljanja in ozaveščanja**. Ta sredstva naj bi bila predvidena zlasti za nacionalne in evropske organizacije za standardizacijo, za socialne partnerje in za predstavništva različnih organov civilne družbe.

4.4 Prednostne naloge: **Določanje prednostnih nalog** pri izdelavi novih tehničnih standardov je treba prepustiti sporazumni presoji vseh udeležencev, saj so ti neposredno dejavni v procesu standardizacije in bi morali zato prevzeti polno odgovornost zanj; prednostnih nalog v nobenem primeru ne bi smeli določati z odločitvami od zgoraj.

4.5 Ocena: **analiza in ocena rezultatov**, doseženih z ukrepi ozaveščanja in usposabljanja ter krepitve nacionalnih in evropskih organizacij za standardiziranje z udeležbo usposobljenih predstavnikov nevladnih organizacij ter majhnih in srednje velikih podjetij, naj bi služili Komisiji, Svetu, Evropskemu parlamentu ter Ekonomskemu in socialnemu odboru kot osnova za predvidena **dvoletna poročila in preverjanje** ukrepov in **vsakih pet let** za strategijo Skupnosti na tem področju.

5. Zaključne opombe

5.1 Odbor je prepričan, da je brez nadaljnjega oviranja potrebno pospešiti proces standardizacije, da bi tako zagotovili razvoj in visoko kakovost notranjega trga iz vseh stališč – vključno z okoljskega vidika. Cilj je učinkovit, stroškovno ugoden in nebirokratski proces standardizacije ter ohranjanje institucionalnih zmogljivosti v državah članicah.

5.2 Odbor zastopa stališče, da je pri vključevanju okoljskih vidikov v evropski proces standardizacije nujno potrebno upoštevati načelo subsidiarnosti, da bo pri standardizaciji lahko zagotovljena popolna udeležba vseh zadevnih, zlasti malih in

srednje velikih podjetij ter nevladnih organizacij, še posebej na nacionalni in regionalni ravni, ki je najbližja udeležencem.

5.3 Prilagajanje trenutnih evropskih tehničnih standardov mednarodnim standardom v skladu s sporazumoma iz Dresdna in Dunaja, je z razvojem svetovnega trga in odprtjem svetovne trgovine za nove velike partnerje kot so Kitajska, Indija in Rusija, postalo prednostna naloga, pri čemer se morajo rezultati standardizacije izražati v gospodarskih ugodnostih za evropska podjetja.

5.4 Po mnenju Odbora je cilj optimalno dopolnjevanje obvezujočih okoljskih predpisov in prostovoljnih tehničnih standardov, ki naj bi nastali iz izrazite zavesti o okolju in kakovosti.

5.5 Temelji za izmenjavo dobre prakse in strokovni dialog med socialnimi interesnimi skupinami bi se morali pri tem utrditi. Vključiti je potrebno evropske in nacionalne organizacije za standardizacijo, industrijo, mala in srednje velika podjetja, predstavnike delojemalcev, potrošnike in nevladne organizacije, da bi skupaj spodbudili razvoj procesa standardizacije z upoštevanjem lizbonske strategije in temeljnih načel trajnostne in konkurenčne rasti.

5.6 Zlasti pa so potrebni naslednji ukrepi:

- spodbujanje evropske kulture standardizacije na tehničnem področju za EU;
- ukrepi za usposabljanje strokovnjakov in izdelavo ter širšo uporabo ustreznih podatkovnih bank;
- vedno močnejša povezanost evropskih sistemov standardizacije z varstvom okolja;
- okrepljene akcije za oblikovanje zavesti s strani povpraševanja (t.j. pri potrošnikih), da bosta povpraševanje in s tem trg bolj sledila merilu trajnostne uporabe naravnih virov surovin in končnih izdelkov;
- vzpostavitev uravnovešenega odnosa med prednostnimi nalogami varnosti, higiene in zdravstvenega varstva ter svetovnih okoljskih vidikov z upoštevanjem Kjotskega protokola;
- polna uporaba načela subsidiarnosti s podpiranjem udeležbe vseh interesnih skupin na nacionalni in regionalni ravni;

- prilagodljive smernice ravnanja s ciljem okolju prijaznega procesa standardizacije, z namenom, da bi se predvsem mala in srednje velika podjetja bolje vključila v tehnične procese in pri tem upoštevala tudi ekonomičnost v fazi razvoja novih produktov, postopkov in storitev;
- razvoj temeljev za izmenjavo informacij o lizbonski strategiji za notranji trg in akcijski načrt 2004-2010 za okolje in zdravstveno varstvo s ciljem strokovnega dialoga med vsemi udeleženci v procesu standardizacije: CEN, CENELEC, ETSI, standardizirana MSP, ANEC (potrošniki), Evropski sindikalni tehnični urad za zdravje in varnost - TUTB (sindikati in delojemalci), ECOS (interesi okolja), industrija, trgovina in storitveni sektor;
- podpora razvoja osnovne tehnične standardizacije kakovostnih predpisov za izdelke in postopke na področju kmetijske proizvodnje in živilske industrije.

Bruselj, 15. september 2004

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Roger BRIESCH

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o kmetijstvu na primestnih območjih

(2005/C 74/12)

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 17. julija 2003 sklenil oblikovati mnenje na lastno pobudo v skladu s členom 29(2) svojega poslovnika o kmetijstvu na primestnih območjih.

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, pristojna za pripravo dela Odbora na tem področju, je svoje mnenje sprejela 6. julija 2004. Poročevalec je bil g. **Caball i Subirana**.

Na svojem 411. plenarnem zasedanju 15.-16. septembra (seji z dne 16. septembra) je Evropski ekonomsko-socialni odbor sprejel naslednje mnenje s 132 glasovi za in 3 vzdržanimi glasovi:

1. Uvod

1.1 Mestno okolje pogojuje proizvodno dejavnost

1.1.1 Razprave o primestnih območjih so potekale na različnih evropskih forumih, vključno z Evropskim ekonomsko-socialnim odborom. Gre za vedno pogostejši pojav v številnih občinah EU, ki je posledica urbanega in industrijskega razvoja, razvoja terciarnega sektorja ter širjenja komunikacijske in prometne infrastrukture na račun najboljših kmetijskih zemljišč in povzroča, da je manj rodovitnih in nekonkurenčnih kmetijskih območij vedno več.

1.1.2 Kmetijska dejavnost v primestnih območjih je odvisna od mestnega okolja, v katerem se opravlja, v smislu, da ima tako okolje negativne vplive na kmetijsko dejavnost, saj omejuje njeno gospodarsko sposobnost preživetja. Negativni vplivi mestnega okolja so poglavitni vzrok degradacije okolja na tem območju in škodljivo učinkujejo na družbene odnose med mestom in podeželjem. Razhajanje med mestom in podeželjem lahko resno ogrozi preživetje same kmetijske dejavnosti, odvisno od tega, kako se tako razhajanje obravnava in rešuje.

1.1.3 Običajnim problemom, s katerimi se srečujejo primestna kmetijska območja, je treba dodati novejši problem, in sicer varstvo prostih območij v bližini mest, ki se ne uporabljajo za kmetijske dejavnosti. Ta problem v bistvu izhaja iz zamisli, da bi morala biti taka območja neke vrste „tematski parki“, kar bi imelo za posledico, da bi vse delovalo umetno, brez širše vsebine in brezosebno. Estetska merila, ki so osnova te zamisli, zmotno temeljijo na predpisih o varovanju biotske raznolikosti oz. na predstavi o podeželju, kjer kmetijska dejavnost igra stransko vlogo ali služi folklornim namenom.

1.1.4 Skupna kmetijska politika EU (SKP) poudarja potrebo po diverzifikaciji pridelave na kmetijah z iskanjem dejavnosti, ki bodo kmetovalcem in kmetovalkam prinašale nove dohodke. Treba je poudariti, da brez kmetijstva tam ne bi bilo kmečke krajine, to je krajine, za katero so značilni pridelki, živali, travniki in predvsem kmetovalci in kmetovalke.

1.1.5 Vsi ti dejavniki (obremenitve zaradi mestnega okolja, ideja o kmetijstvu brez kmetovalcev in kmetovalk, reforma SKP) so povod za resne težave v zvezi s kontinuiteto in stabilnostjo primestnega kmetijstva. (Take težave so tukaj bolj izrazite kot v drugih podobnih agroklimalitskih območjih, kar pomeni, da je tveganje za izginotje kmetijske dejavnosti večje.)